

44. Інтелектуальний потенціал – складова розвитку конкурентоспроможності підприємства

Альона Якимович, Ольга Литвинюк

Національний університет харчових технологій

Вступ: Ефективний менеджмент сучасного підприємства, в основі якого лежить процес створення та максимізації вартості для власників та інших стейкхолдерів, передбачає, в першу чергу, управління потенціалом підприємства. В умовах ринкової економіки основним джерелом успіху стає сукупність можливостей та ресурсів, які має підприємство, тобто так званий інтелектуальний потенціал.

Матеріали і методи: Необхідність інтелектуального потенціалу для діяльності підприємства, та особливості його оцінки в сучасних умовах господарювання розглядали у своїх роботах такі вітчизняні вчені як: Бутнік-Сіверський О.Б., Городянська Л.В., Краснокутська Н.С., Мойсеєнко І.П. та ін. У ході дослідження використані методи теоретичного узагальнення, системного підходу і порівняльного аналізу.

Результати: Проаналізувавши літературні джерела [1-4] можна сформулювати загальний підхід, який полягає у наступному: інтелектуальний потенціал господарських систем – це можливості, надані інтелектуальними ресурсами у даний час і в майбутньому та можуть бути використані для вирішення якогось завдання або для досягнення певної мети.

Інтелектуальний потенціал пропонується розглядати як систему з властивими їй елементами (інтелектуальний капітал і система управління знаннями), зв'язками та властивостями (інноваційності, конкурентоспроможності) та системою забезпечення (інформаційною, функціональною, організаційною).

Успішна кадрова політика підприємства сприятиме підвищенню рівня кваліфікації персоналу підприємства та розвитку творчого мислення.

При здійсненні управління інтелектуальним потенціалом потрібно правильно його оцінити. Для оцінки інтелектуального потенціалу доцільно використовувати наступні показники:

- інтелектуальний науково-технічний потенціал – ґрунтується на таких параметрах: число одержаних патентів і раціоналізаторських пропозицій, число нагород за нові розробки і участь у наукових конференціях, публікації в наукових журналах та ін.;

- інтелектуальний потенціал персоналу підрозділу;

- інтелектуальне матеріальне забезпечення – основою є кількість персональних комп'ютерів, що доводяться на одного працюючого в підрозділі, якість сучасних засобів зв'язку, наявність сучасного програмного забезпечення та ін. [2].

Інтелектуальний потенціал організації включає дві складові: творчий потенціал та професійно-кваліфікаційний потенціал.

Оцінка творчого потенціалу здійснюється на основі таких показників: кількість ліцензій, патентів, винаходів, торгових марок, промислових зразків; питома вага нової продукції в загальному об'ємі продажів; кількість раціоналізаторських пропозицій по поліпшенню діяльності організації у відношенні до чисельності персоналу; кількість заходів, що щорічно реалізуються, передбачених організаційно-технічними планами і програмами.

А оцінка професійно-кваліфікаційного виконується, керуючись наступними показниками: склад за статтю, віком; освітній рівень персоналу; стаж роботи; кваліфікація робочих; зусилля організації по підвищенню професійної підготовки працівників.

Інтелектуальний потенціал підприємства в основному має нематеріальний характер, його складно виміряти, оскільки він не відбивається в бухгалтерських або статистичних даних. Проте визначення його величини надзвичайно важливе для розробки і реалізації стратегії розвитку підприємства, посилення конкурентоспроможності його продукції.

Висновки: Для сучасного, успішного та конкурентоздатного підприємства оцінка його інтелектуального потенціалу є одним із важливих завдань. Інтелектуальний потенціал є головним чинником довгострокового успіху підприємства. Необхідно максимізувати рівень використання інтелектуального потенціалу підприємства, і для цього потрібно розробляти чіткі теоретико-методологічні підходи до управління інтелектуальним потенціалом.

Література

1. Диба Л.М. Сутність понять інтелектуальний потенціал та інтелектуальний капітал як економічних категорій / Л.М. Диба // Економічний вісник університету. – 2011. – Вип. 17.

2. Бутнік-Сіверський О.Б. Інтелектуальний капітал. / О.Б. Бутнік-Сіверський // [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://www.ipdo.kiev.ua/files/articles>

3. Barney J. Resource-Based Theory: Creating and Sustaining Competitive Advantage / J. B. Barney, D.N. Clark. – Oxford University Press, 2008. – 327 p.

4. Al-Ali N. Comprehensive intellectual capital management: Step-by-Step/ N. Al-Ali. – John Wiley & Sons, 2003. – 312 p.